

Bingöl Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi
Bingol University
Journal of Economics and Administrative Sciences

Cilt/Volume: 8, Sayı/Issue: 1
Yıl/Year: 2024, s. 183-198
DOI: 10.33399/biibfad.1434337
ISSN: 2651-3234/E-ISSN: 2651-3307
Bingöl/Türkiye

Makale Bilgisi / Article Info
Geliş/Received: 09/02/2024 Kabul/ Accepted: 08/04/2024

Japonya Siyasal Sisteminin Modern Otoriter Eğilimler ve Demokratik Gerileme Ekseninde Analizi

Analysis of Japan's Political System within the Framework of Modern Authoritarian Tendencies and Democratic Recession

Ahmet KARADAĞ*
Nurcan CEYHAN**

Öz

Demokrasinin 21. yüzyıl ile beraber bir kriz içerisinde olduğu ve siyasal seçimlerden ibaret bir anlayışa indirildiği iddialarıyla sıklıkla karşılaşılmaktadır. Özünde otoriter olan ancak şekilsel anlamda demokratik görünüme sahip siyasal sistemlerin olağanlaşması da bahsi geçen sorunu desteklemektedir. Söz konusu gelişmeler hem yeni demokrasilerde hem de olgun demokrasilerde gözlemlenmektedir. Bu bağlamda modern otoriter dalganın sirayet ettiği Asya coğrafyasında yer alan Japonya, siyasal sistemin yapısal dinamikleri ve işleyişi ile dikkat çekmektedir. Liberal Demokrat Parti'nin (LDP) uzun süreli siyasal hegemonyası, parti iç dinamiklerinin kalıtsal niteliği, seçim sisteminin sebep olduğu asimetric temsil ile yolsuzluk iddiaları Japonya'yı önemli bir çalışma konusu haline getirmektedir. Modern otoriter eğilimler çerçevesinde Japonya siyasal sistemini ele alan bu çalışma, sistemin aksaklıklarını öne çıkararak Japonya'nın modern otoriter eğilimlerden bağımsız olup olmadığına yönelik genel hatları ile bir değerlendirme yapılmasını amaçlamaktadır. Demokratik gerilemeye ait dinamiklerin bir kısmının sisteme eklenmeye başladığı ancak modern otoriter eğilimler öncesinde de sorun teşkil eden yapıların var olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, modern otoriter eğilimler, demokratik gerileme, Japonya, Liberal Demokrat Parti

JEL Kodları: H11; N4

Abstract

It is claimed that democracy has been in crisis since the beginning of the 21st century and that it has been reduced to an understanding of political elections. The normalization of political systems that are authoritarian in essence but democratic in form also underpins this argument. These trends are observed both in new democracies and mature democracies. In this context, in Asia where the modern authoritarian wave has spread, Japan stands out due to the structural dynamics and functioning of its political system. The long-term political hegemony of the Liberal Democratic Party (LDP), the hereditary nature of internal party dynamics, asymmetric representation caused by the electoral system, and allegations of corruption make Japan a significant case study. This paper, which deals with Japanese political system within the framework of modern authoritarian tendencies, aims to provide an assessment of whether Japan is immune to modern authoritarian tendencies by highlighting the system's shortcomings. In this respect, it is concluded that some dynamics of democratic recession have begun to be incorporated into the system, but that several problematic structures existed even before modern authoritarian tendencies.

* Prof. Dr., İnönü Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, akaradag06@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4031-0295>

**Arş. Gör., Batman Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler, ceyhannurcann@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9087-6780>

Keywords: Democracy, modern authoritarian tendencies, democratic recession, Japan, Liberal Democratic Party

JEL Codes: H11; N4

1. GİRİŞ

Demokrasi siyasal seçimlerden daha fazlasını, idealleştirilen liberal demokrasi anlayışının ise daha realist bir yorumunu ifade etmektedir. Siyasal seçimler, siyasal partiler, yasama, yürütme, yargı gibi temel kurum veya kurumsal unsurların yanı sıra denge ve denetleme mekanizmaları, dikey ve yatay hesap verebilirlik, erkler ayrılığı, temel hak ve özgürlükler gibi çeşitli norm ve dinamiklerin de sistem genelinde demokratik oyunun kuralları haline gelmiş olması gerekmektedir. Geleneksel otoriter formlardan farklılaşan modern otoriter eğilimlerin sebebiyet verdiği demokratik gerileme demokratik oyunun söz konusu kurum ve kurallarının aşınması ile tedrici olarak gerçekleşmektedir. Bu noktada siyasetin kurumsal yapılar dışına çıkarak aktör odaklı bir hal alması, yürütmenin aşkın hale gelmesi, popülist siyaset tarzı, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması gibi durumlar modern otoriter eğilimler kapsamında değerlendirilmektedir.

Modern otoriter eğilimler Batılı demokrasilerden yeni demokrasilere kadar birçok siyasal sistemde eş zamanlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda II. Dünya Savaşı sonrası dış müdahale yolu ile demokrasinin inşa edildiği Japonya önemli bir örneği oluşturmaktadır. Liberal demokrasi olarak karakterize edilen Japonya'da asgari anlamda demokratik bir siyasal sistemin varlığı için ihtiyaç duyulan siyasal partiler, yasama, yürütme, yargı gibi kurumsal unsurlar ile çeşitli normatif kurallar sisteme içkindir. Bununla birlikte sistemin işlerliğine yönelik sorun arz eden bir takım dinamikler bulunmaktadır. Demokrasiyi aşınmaya uğratan çeşitli uygulamaların modern otoriter eğilimler öncesinde de var olması, demokratik gerilemenin yaşandığı bir ortamda durumun nasıl bir hal alacağını muğlaklaştırmaktadır. Bu bağlamda Japonya siyasal sisteminin analizi önemli bir çalışma konusunu oluşturmaktadır.

Betimsel içerik analizi yönteminin benimsendiği bu çalışmada Japonya siyasal sisteminin demokrasi ve modern otoriter eğilimler odağında ele alınması amaçlanmaktadır. Demokrasinin inşasından bu yana sistemin anayasal-kurumsal dizaynının nasıl şekillendiği, modern otoriter eğilimlerin hangi görünümünü ihtiva ettiği, demokrasi adına sorunsallaştırılan hangi kurumsal düzenlemeler ile süreçlerin var olduğu ele alınmaktadır. Genel hatları ile Japonya'da LDP'nin siyasal sistem üzerindeki hegemonyasının sürdüğü, siyasal aktörlerin dahil olduğu yolsuzluk suçlamalarının alarm verici seviyelere ulaştığı, siyasetin LDP kadroları içerisinde bir aile mesleği haline geldiği ve son yıllarda popülist nitelikte siyasal parti oluşumlarının türemeye başladığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda günümüzde demokratik gerilemenin temel belirleyicilerinden biri olan popülizmin Japonya'da da yansıma alanı bulması dikkate değerdir.

Siyasal sistem genelinde belirgin durumda olan bahsi geçen sorunsal işleyiş ve ağlar modern otoriter eğilimlerin tetiklediği demokratik gerilemenin öncesinde ortaya çıkmış olsa da özellikle mevcut siyasal düzene tepki olarak yükselen popülist siyasal parti ve aktörlerin varlığı, güncel siyasal eğilimlerin Japonya'da da yansıma alanı bulduğunu göstermektedir. Ancak popülizmin Japonya için demokrasinin aşınması veya gerilemesi anlamına gelip gelmediği şu an için muğlaklığını korumaktadır. Bu noktada söz konusu çalışmada modern otoriter eğilimler öncesi ve sonrasında Japonya siyasal sistemi genelinde demokrasi adına sorun arz eden kurumsal dinamik ve işleyişler ele alınmaktadır. Modern otoriter eğilimler siyasal alana nüfuz etmekle birlikte ülke siyasetinde sorun teşkil eden yapısal unsurlar ile çeşitli dinamiklerin derin bir tarihi geçmişi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

2. DEMOKRASİ VE DEMOKRASİNİN MODERN KRİZİNE YÖNELİK TARTIŞMALAR

Demokrasi felsefi, normatif, ampirik ve kurumsal olmak üzere çeşitli boyutlara sahip bir kavramdır. Demokrasinin tanımsal çerçevesi bir anlamda Batılı siyasal düşüncenin evrimine paralel olarak gelişim göstermektedir (Held, 2008). Bu yöndeki argüman günümüz demokrasi anlayışının Antik dönemin sınırlı bağlamında pratik edilen demokrasi anlayışından ne derece farklılaştığına da işaret etmektedir. Bu noktada demokrasinin tarihsel olarak felsefi bağlamdan ampirik boyuta doğru gelişim gösterdiği ve kavramsal çerçevesinin söz konusu dönüşüm doğrultusunda şekillendiği anlaşılmaktadır. Felsefi argümanlardan normlar, kurumlar ve süreçler odaklı ampirik nitelikteki bir anlayışa doğru dönüşüm geçiren demokrasinin farklı bağlamlar ve yapısal unsurlar nedeniyle farklı yorum ve formlarının inşa edildiği görülmektedir. Böylece demokrasinin üzerinde mutabık kalınan tek bir tanım dahilinde ele alınması zorlaşmaktadır. Bununla birlikte demokrasi denildiğinde bir takım asgari nitelikteki normatif ve kurumsal unsurların öne çıkarıldığı da bilinmektedir.

İlgili literatürde Linz (2017: 25-26)'in demokrasiyi siyasal aktörlerin serbest ve adil işleyen bir süreç dahilinde siyasal iktidar için rekabet edebildiği, bir takım temel hak ve özgürlüklerin tanındığı, düşünce ve tercihlerin özgür bir şekilde ifade edildiği bir siyasal sisteme karşılık gelecek şekilde kullandığı bilinmektedir. Schumpeter (2006) kolektif karar alıcıların periyodik aralıklarla gerçekleştirilen özgür ve rekabetçi nitelikleri haiz siyasal seçimler neticesinde belirlendiği, seçme ve seçilme hakkının tabana yayıldığı ve herhangi bir keyfi kısıtlama ve engele maruz kalmadığı siyasal sistemleri demokratik olarak karakterize ederken, Przeworski (1991: 10) siyasal partilerin seçim kaybettikleri siyasal sistemleri demokrasi olarak adlandırmaktadır. Dahl demokrasi anlayışını siyasal seçimleri öne çıkaran tanımları detaylandırarak inşa etmektedir. Liberal demokrasiye karşılık gelecek şekilde kullanılan tanıma göre siyasal birimlerin adil ve rekabetçi seçimler vasıtasıyla şekillendiği, yürütmenin siyasal nitelikteki kararlarının denetime tabi olduğu, tüm yetişkinlere seçme ve seçilme hakkının eşit olarak tanındığı, ifade ve düşünce özgürlüğünün var olduğu, vatandaşlara alternatif bilgi kaynaklarına erişme ve bağımsız siyasal örgütlenmeler kurma haklarının verildiği siyasal sistemler demokrasi olarak ifade edilmektedir (Dahl, 1982: 11).

Genel hatları ile demokratik siyasal sistemlerin belirli nitelikleri haiz siyasal seçimlere ve siyasal seçimlerin belirleyiciliğine dayanan bir çoğunluğun yönetimine atıfla tanımlandığı görülmektedir. Bununla beraber Sartori (2017)'nin de dikkat çektiği üzere demokrasinin çoğunluğun yönetimi anlayışından ibaret olmadığı, detaylandırılması gerektiği, demokrasi anlayışının özünü oluşturan çoğunluğun ve çoğunluğun aldığı kararların çeşitli sınırlara tabi olduğu ve bahsi geçen sınırların büyük önem arz ettiği anlaşılmaktadır. Ayrıca siyasal seçimleri anlamlı hale getiren, siyasal sistemin krize girmesine veya otoriter bir sisteme dönüşmesine engel olan çeşitli mekanizmaların da sisteme içkin olmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Demokrasinin siyasal seçimlerden çok daha fazlasını ifade etmesinin yanı sıra liberal demokrasiler gibi idealize edilen normatif bir anlayıştan farklılaştığına da dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda demokratik bir siyasal sistemin yapısal ve normatif çerçevesinin anlamlı ve belirli nitelikleri haiz siyasal seçimler, yasama, yürütme, yargı, siyasal partiler gibi kurumlar ile diğer bir takım tamamlayıcı unsurları ihtiva etmesi beklenmektedir. Siyasal işleyişin anayasal olarak sınırları çizilmiş bir kurumsal çerçeve dahilinde gerçekleşmesi, siyasal ve toplumsal alanda söz konusu oyunun kurallarının dışına çıkılmasının tartışma konusu bile edilmediği bir genel tutuma ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca siyasetin sivil nitelikte olması, kurumsal erkler arasında kuvvetler ayrılığının mevcudiyeti,

denge ve fren mekanizmalarının işler durumda olması, yürütmenin diğer erklerin yetki alanını ihlal edecek şekilde aşkın olmaması, dikey ve yatay hesap verebilirlik gibi kuralların yerleşmiş olması, temel hak ve özgürlüklerin keyfi olarak sınıflandırılmaması, anlamlı bir sivil toplumun mevcudiyeti, özgür ve bağımsız medyanın varlığı gibi çeşitli değerlerin kurumsal yapılara entegre edilmesi ve sistemin uyum içerisinde çalışması gerekmektedir. Demokratik bir siyasal sistemden asgari anlamda beklenen şey budur.

Evrensel ve ideal bir demokrasi tanımının ve somut örneğinin mevcut olmamasının ve tanımsal muğlaklıkların yanı sıra demokratik siyasal sistemler için bir diğer önemli dinamiği içinde bulunan bağlam oluşturmaktadır. Demokrasiye isnat edilen temel kurumsal ve normatif dinamiklerin içinde bulunan bağlam yani miras alınan tarihi unsurlar, siyasal kültür ve düşünce kalıpları ile etkileşimi neticesinde farklı ve özgün demokrasi anlayışlarının ortaya çıktığı görülmektedir. Bu durum demokrasi tanımlarında da çeşitlenmelerin artmasına neden olmaktadır. Özellikle Huntington (1993)'ın üçüncü demokrasi dalgası olarak kavramsallaştırdığı ve 1970'lerden itibaren gözlemlenen gelişmelerin demokrasinin farklı formlarını ortaya çıkardığı görülmektedir. Böylece kavramsal bir genişleme gözlemlenmekte, Collier ve Levitsky (1997: 430)'nin de işaret ettiği üzere sıfatlarla nitelenen demokrasiler olarak adlandırılan çeşitli demokrasi kavramsallaştırmaları türemektedir.

Demokrasinin asgari şartlarını ne kadar yerine getirdikleri tartışmalı olmakla birlikte üçüncü dalga olarak bilinen ve demokrasilerin niceliksel yükselişine işaret eden gelişmeler farklı coğrafyalarda eş zamanlı olarak yaşanmaktadır (Huntington, 1993). Yalnızca Avrupa coğrafyası ile sınırlı kalmayarak dünya genelinde yansıma alanı bulmaktadır. Bu noktada Avrupa ülkelerinin ardından Asya'ya da sirayet eden demokratikleşme hareketlerinin öncelikle 1986 yılında Filipinler'de görülmeye başlandığı, sonrasında bölge genelinde otoriter sistemlerden demokratik sistemlere doğru bir dönüşümü tetiklediği görülmektedir (Shin, 2008). Asya coğrafyası genelinde üçüncü dalga demokrasilerin ilk örneklerini Filipinler'in yanı sıra Güney Kore, Endonezya, Tayvan, Kamboçya ve Tayland gibi ülkeler oluşturmaktadır. Kamboçya, Tayland ve Filipinler'in demokratik sisteme evrilmelerinden kısa bir süre sonra tekrardan otoriterleşmeye başladığı ve demokratik siyasal sistemlerin sürdürülebilirliği ve demokratik derinleşme noktasında zorlandıkları görülmektedir. Sonraki süreçte ise bölge ülkelerinde demokratik veya otoriter yönde tek tip olmayan gelişmelerin yaşanmaya devam ettiği bilinmektedir.

Günümüzde siyasal sistem yapıları Asya coğrafyası genelinde çeşitlilik göstermektedir. Batılı anlamda demokrasi anlayışı ile arasına mesafe koyan Çin'in siyasal sistemi Batılı demokrasilerden daha etkin olduğu ifade edilen "istişari demokrasi" şeklinde kavramsallaştırılırken (Li, 2018), Japonya'nın ikinci demokrasi dalgasının bir çıktısı olarak liberal anlamda demokratik bir niteliğe sahip olduğu ve bölgenin olgun demokrasilerinden birini oluşturduğu ifade edilmektedir (Shin, 2012). Bölgenin üçüncü dalga demokrasilerinin ise genellikle çeşitli içsel sorunlar ile karşılaştığı, Güney Kore ve Tayvan örneklerinde demokrasinin bir takım sorunlu yapıların varlığına rağmen genel hatları ile işlemeye devam ettiği ancak büyük bir kısmının ne teorik çerçevelere sığdırılan demokrasi tanımlarına uyduğu ne de geleneksel anlamda otoriter sistemlere evrildikleri, Diamond (2002: 25)'in deyişiyle hibrit rejimlere dönüştükleri gözlemlenmektedir. Böylece insanlığın siyasal evriminin son aşaması (Fukuyama, 2016) olduğu iddia edilen liberal demokratik siyasal sistemlerin inşasının günümüzdeki modern otoriter dalga ile beraber geçerliliğini yitirmeye başladığına, farklı nitelik ve formlarda sistem yapılarının ortaya çıktığına şahit olunmaktadır.

Demokrasinin krizi ve modern otoriter dalgaya karşılık gelen gelişmeler siyasal sistem sınıflandırmalarını daha da belirsiz hale getirmektedir. Genel hatları ile Schumpeter (2006)'in

minimal demokrasisi ile Dahl (1982)'ın liberal demokrasisi odağında bir ayırım yapılarak demokratik sistemler kategorize edilmektedir. Modern otoriter eğilimlerle farklı niteliklerdeki hibrit türlere dönüşen sistemlerin ise iki sınıflandırma arasında geniş bir gri alanı (Carothers, 2002) oluşturduğu ve burada konumlandığı belirtilmektedir. Böylece Linz (2017: 141)'in genel hatları ile demokratik, otoriter ve totaliter olmak üzere üç alt gruba ayırdığı siyasal sistemlerin artık bu derece net sınırlar dahilinde sınıflandırılmadığı görülmektedir.

Son dönemde akut bir hal alan modern otoriter dalganın sebebiyet verdiği demokratik siyasal sistemlerin krizine yönelik argümanlar Diamond (2002)'ın hibrit rejim formülasyonunun yanı sıra illiberal demokrasi (Zakaria, 1997), rekabetçi otoriterlik (Levitsky ve Way, 2010), popülizm gibi çeşitli kavramlar dahilinde ele alınmaktadır. Modern otoriter dalga bağlamında özellikle yürütmenin aşkın nitelik kazandığı, denge ve fren mekanizmalarının işlerlik kazanamadığı, dikey ve yatay hesap verebilirlik noktasında sorunların yaşandığı gözlemlenmektedir. Rosanvallon (2018)'un deyimi ile modern demokrasilerin ağırlık merkezinin siyasal partiler, parlamentolar ve siyasal seçimlerden güçlü nitelikteki yürütme alanına doğru kaydığı ve yasamanın artık çoğunluktan ziyade birkaç kişinin yönetimine tabi olduğu bir işleyiş inşa olmaktadır. Ayrıca muhalefetin bastırılma yoluna gidildiği, siyasal seçimlerin siyasal sisteme şekilsel anlamda meşruiyet vermekten ibaret olduğu, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlandığı, lider odaklı siyasetin baskın hale geldiği, toplumsal kaygılardan faydalanılarak söylem siyasetinin temel alındığı, toplumsal ve siyasal anlamda kutuplaşmaların yaşandığı, sivil toplumun etkisizleştirildiği siyasal sistem görünümleri ortaya çıkmaktadır.

Demokratik gerileme ani bir şekilde değil, yavaş yavaş gerçekleşmektedir. Özellikle Soğuk Savaş döneminde askeri darbeler, seçilmiş liderler eliyle organize edilen diğer tür darbeler veya seçim yolsuzlukları ile ortaya çıkarken günümüzde yürütmenin aşkınlığı, yürütme üzerindeki denetimin zayıflaması, siyasal seçimlerin manipüle edilmesi, muhalefetin iktidara karşı çıkma gücünü engelleyen bir dizi kurumsal değişiklik ile somutlaşmaktadır. Ayrıca bu kapsamda medyaya erişimin engellenmesi, hükümet fonlarının iktidar kampanyaları için kullanılması, muhalefetin oy pusulalarından uzak tutulması, seçim kurallarının iktidar lehine değiştirilmesi gibi uygulamalara gidildiği de görülmektedir. Demokratik gerilemenin günümüz versiyonu söz konusu eylemlerin halk oyu ile seçilen yöneticiler tarafından yapılması ile ortaya çıkmakta ve bu nedenle modern sıfatı ile nitelenmektedir (Bermeo, 2016).

Demokrasinin mevcut krizi yalnızca yeni demokrasilerde değil, Batılı liberal olarak nitelendirilebilecek olan demokratik sistemlerde de gözlemlenmektedir. İlgili literatüre bakıldığında genellikle Trump dönemi Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile sağ popülizmin etkin olduğu Fransa, Macaristan gibi ülkelerin Batılı ülkeler kapsamında ele alındığı bilinmektedir. Doğuya doğru kayıldığında sol popülist temaların etkin olduğu Filipinler'in devamlı olarak çalışmalara konu olduğu görülmektedir. Bu noktada liberal demokrasi veya tam demokrasi olarak karakterize edilen ancak son dönemde yolsuzluk skandalları ile gündem olan, aktör siyasetinin baskın olduğu ve iç siyasette çeşitli sorunsal yapılar barındıran Japonya'ya pek dikkat edilmediği anlaşılmaktadır. Huntington (1993)'ın dalga metaforuna göre ikinci dalga demokrasisi olan Japonya'nın sistem genelindeki sorunlu yapı ve ağlar ile demokrasinin krizi bağlamında incelenmesi gereken önemli bir ülke olarak öne çıktığı görülmektedir.

3. JAPONYA SİYASAL SİSTEMİNİN DEMOKRATİK DÖNÜŞÜMÜ, KURUMSAL DİNAMİKLERİ VE LİBERAL DEMOKRAT PARTİ (LDP)

Batılı tarihçiler modern Japonya'nın tarihi için genellikle ABD'nin ülkeye elçi gönderdiği 1853 yılını milat kabul etmektedir (Hunter, 1989: 12). Zira bu tarihten sonra ABD'nin baskısına maruz kalan ve sömürgeleştirilme tehlikesi yaşayan Japonya'nın modernleşme sürecine girerek kurtuluş yolları aradığı bilinmektedir. Bununla beraber Japonya siyasi tarihinin esas olarak Meiji Restorasyonu olarak bilinen ve siyasi sistemin evriminde önemli bir aşamayı oluşturan 1868-1912 yılları arası dönem temel alınarak başlatıldığı da görülmektedir. Bu bağlamda 1868'de tahta çıkan İmparator Mutsuhito'nun Japonya'yı siyasi ve ekonomik alanlar başta olmak üzere Batı tarzında modernleştirebilmek için çeşitli girişimlerde bulunduğu, özellikle ulus devlet temelli ve merkezi nitelikte bir yönetim ağını inşa ettiği bilinmektedir. Tokugawa Şogunluğu döneminde de bürokratik merkezleşme hareketlerinin gözlemlendiği ülkenin tam anlamıyla modernleşmesinin Meiji döneminde gerçekleştirildiği kabul görmektedir (Hasanlı, 2010: 8).

Meiji dönemi reformları ile Japonya'da her alanda geleneksel yapıların modernleşmesinin ve dönüşümünün amaçlandığı bilinmektedir. Modern anlamda ilk yazılı anayasa olan Meiji Anayasası'nın 1890 yılında yürürlüğe koyulduğu görülmektedir. O dönem Alman modelinden feyz alınarak bir çeşit meşruti monarşi inşa edildiği, parlamenter demokrasiye ait kurumların da sisteme dahil edildiği anlaşılmaktadır (Hasanlı, 2010: 43). 1890 yılından itibaren sistem genelinde seçimle işbaşına gelen ulusal bir yasama organı ile siyasi partilere de rastlanmaktadır (Quigley, 1947). Sonraki süreçte bölgesel ve uluslararası alanda yaşanan gelişmelerin -özellikle de 1930'lu yılların yükselen militarizminin- etkisi ile Japonya'nın sağ tabanlı totaliter bir siyasi sisteme evrildiğine ve dış politikada revizyonist bir tutum sergilediğine şahit olunmaktadır. II. Dünya Savaşı yenilgisinin ardından ise demokrasinin dış aktörlerin denetimi altında yeniden inşasına girişildiği görülmektedir (Grugel, 2002: 4).

1945 yılında başladığı savunulan ikinci demokrasi dalgasına dahil edilen Japonya (Huntington, 1993) ABD, İngiltere ve Fransa'nın oluşturduğu Müttefik Devletler'in dışarıdan müdahale yoluyla gerçekleştirdikleri demokratikleşme çalışmalarının bir çıktısıdır. Asya'da Japonya'nın yanı sıra Filipinler ve Güney Kore'de de demokratik hükümet biçimlerinin dışarıdan müdahale ile inşa edildiği bilinmektedir. Neredeyse tüm somut örneklerde liberal demokrasinin değerine ikna olan yerel elitlerle ilişkiler kurma yoluna gidildiği, belirli bir dönemin ardından dış güçlerin geri çekilerek arkalarında liberal demokratik kurumları bıraktıkları görülmektedir (Grugel, 2002: 33-42).

II. Dünya Savaşı'nın ardından 1945-1952 yılları arasında Müttefik Devletler kontrolüne giren Japonya'nın demokratik siyasi sisteme geçiş sürecinde ABD başrolde yer almaktadır. Savaş sonrası Japonya'nın demokratik ve liberal temelde yeniden inşası için görevlendirilen General MacArthur'un öncülüğünde siyasi sistemin temel kurumlarının ve normatif unsurlarının yerleştirildiği bilinmektedir (Igarashi, 1981). Japonya parlamenter demokrasiyi esasen 1890 yılında Meiji Anayasası döneminde benimsemekle beraber bu dönemde demokrasiye dair herhangi bir ideolojik ya da kavramsal düşüncenin olmadığı, demokrasinin modern bir yönetim için gerekli koşul olarak sunulduğu görülmektedir. Halk egemenliğinin ve parlamenter demokrasinin gerçek manada kurulması ise Japonya'nın savaş sonrası anayasasını şekillendiren ABD'nin girişimiyle gerçekleşmektedir (Isomura, 2023).

Yeni bir siyasi sistem tasarımı ifade eden ve 1947 yılında yürürlüğe giren yeni anayasanın pasifist bir niteliğe sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda söz konusu özelliğe vurgu yapan 9. maddenin günümüze kadar devamlı olarak sorunsallaştırıldığı bilinmektedir.

İlgili maddede “Adalet ve düzene dayalı bir uluslararası barışı içtenlikle arzulayan Japon halkı, ulusun egemenlik hakkı olarak savaştan ve uluslararası anlaşmazlıkları çözme aracı olarak kuvvet kullanma tehdidi veya kullanımından sonsuza kadar vazgeçmektedir. Bu amaçla kara, deniz ve hava kuvvetleri ile diğer silahlı güçler asla muhafaza edilmeyecektir. Devlete savaşma hakkı tanınmayacaktır.” ifadesi yer almaktadır (The Constitution of Japan, 1947). Bununla birlikte sonraki süreçte uluslararası dinamiklerin de etkisi ile Japonya’nın bahsi geçen anayasa hükmünü güncel koşullar dahilinde yorumlayarak “Öz Savunma Kuvvetleri” (self defence forces) adı altında belirli niteliklerde silahlı kuvvetler oluşturduğu bilinmektedir. İmparator’un sembolik yetkilerle donatıldığı, parlamenter sistem şeklinde tasarlanan siyasal sistemin temel kurumsal dinamiklerine yer veren 41, 42, 65 ve 66. maddelerde ise yasama erkine sahip ve Diet adı verilen Ulusal Meclis’in Temsilciler Meclisi ve Senato olmak üzere ikili bir yapıda inşa edildiği, Diet’in en yüksek organ olduğu, yürütme yetkisinin Bakanlar Kurulu’na verildiği, Bakanlar Kurulu’nun yürütme yetkisini kullanırken Diet’e karşı sorumlu olduğu, başbakan ve diğer bakanların sivil oldukları vurgulanmaktadır (The Constitution of Japan, 1947).

Siyasal sistemin temel kurumsal dizaynının ardından 1952 yılında yürürlüğe giren San Francisco Anlaşması ile beraber ABD’nin Japonya’daki fiili işgalinin sonlandırıldığı, ülkenin bağımsızlığının tanındığı, bu tarihten itibaren siyasal sistemin temel dinamiklerinin yerleşmeye başladığı ve siyasal partiler odağında bir sistemin inşasına girildiği görülmektedir. Bu bağlamda 1955 yılında LDP’nin kurulduğu bilinmektedir. Muhafazakâr ve milliyetçilerden oluşan büyük bir çadır partisi görünümüne sahip olan LDP’nin kuruluşu ile beraber siyasal alanı sağ tabanlı siyasetin domine ettiği görülmektedir. Ayrıca kısa süreli kesintiler ile beraber LDP’nin yaklaşık yetmiş yıldır siyasal alanda hakimiyetini koruduğuna şahit olunmaktadır (Browne ve Kim, 2003).

Siyasal sistemin diğer dinamiklerine bakıldığında karma seçim sisteminin benimsendiği, ülkede siyasal kampanyalara yönelik yasaların katı nitelikte olduğu, adayların önceden herhangi bir seçim faaliyetinde bulunmasının yasak olduğu görülmektedir. Seçim süreci noktasında dikkat edilmesi gereken bir diğer husus seçmenler ile aday arasında doğrudan ilişki kurulmasını sağlayan koenkai adındaki yapıların varlığıdır. Siyasal aktörlerin seçimlerde oy ve destek toplamak için kullandığı yerel destek grupları olan koenkai, siyasal kampanyalar noktasında önemli bir yasal boşluğu ifade etmekte ve özellikle LDP tarafından etkin bir şekilde kullanılmaktadır. LDP siyasal bağışlarını, seçmenlerle kişisel ilişkiler kurmanın önemli bir yolu olan adayların koenkailerine aktarmaktadır. Seçmenler ve siyasal aktörler arasındaki ilişki, koenkai üyeleri ve bağışçılarının çıkarlarının Diet’te temsili aracılığıyla onlara hizmet sağlanarak sürdürülmektedir. Koenkai yapılanmasının genellikle bir çeşit klientalizme yol açtığı ifade edilmektedir. Ayrıca siyasetçilerin emekli olduktan sonra siyasal statü ve konumlarını aile içerisinde koenkai ile devretmelerinin yaygın olması da bir anlamda kurumsallaşan bir siyasal hanedanlık sistemine işaret etmektedir (Engman, 2023: 4-5).

Japonya siyasal sistemi genelinde aktör odaklı -çoğunlukla da siyasal seçkinlerin öne çıktığı- bir anlayış hakimdir. Ayrıca LDP’nin sistemi domine etmesi ile hâkim parti sistemi görünümünün ortaya çıktığı görülmektedir. 1993 yılında muhalefet partileri kısa ömürlü bir koalisyon hükümeti kurarak yeni seçim ve siyasi bağış toplama kuralları belirlenmesi noktasında önemli bir başarıya imza atmış olsa da orantısız seçim sisteminin ve sisteme içkin diğer dinamiklerin kırsal ve kentsel seçmenler arasında ciddi bir siyasal eşitsizlik yarattığı savunulmaktadır (Funabashi, 2017). Kuruluşundan bu yana LDP’nin kısa süreli kesintiler hariç süregelen iktidarı Japonya’nın istisnai türde bir demokrasiye sahip olduğunu

göstermektedir. Zira rekabetçi ve adil siyasal seçimlerin, özgür medyanın, sivil ve siyasal hakların varlığına rağmen ülkede tek bir parti on yıllar boyunca iktidarını sürdürmektedir. Çok partili bir düzenin mevcudiyetine, örneğin 1996 yılında Japonya Demokratik Partisi'nin (DPJ) kurulmasıyla sistemin iki partili bir düzene doğru evrileceği yönünde beklentilerin oluşmasına rağmen fiili anlamda hâkim parti sisteminin devam ettiği gözlemlenmektedir (Solís, 2019: 10).

Son olarak Japonya siyasal sistemi genelinde yolsuzluğun yaygın olduğu ifade edilmektedir. Bireysel siyasetçileri siyasal partilere tercih etme kültürü önemini korumakta, özellikle koenkai aracılığıyla kırsal seçim bölgelerinde büyük siyasal destek toplanmaktadır. Rüşvet ve yolsuzluk sistem genelinde yaygın bir sorun haline gelmektedir. Bu bağlamda LDP'nin 1955 yılında başlayan ve 38 yıl süren ilk kesintisiz iktidarı dönemindeki rüşvet iddiaları nedeniyle 1993 yılında gensoru önergesi ile hükümetin düştüğü bilinmektedir (Browne ve Kim, 2003).

4. SHINZO ABE DÖNEMİ

Shinzo Abe Japonya siyasal hayatında önemli bir yere sahiptir. Ülkenin en uzun süre görev yapan başbakanı unvanına sahip olan Abe özellikle aktif dış politikası ve Abenomi olarak bilinen ekonomi politikası ile tanınmaktadır. Abe'nin siyasal kariyeri iki döneme ayrılmaktadır. 2006 yılında başlayan ilk dönem Abe'nin sağlık sorunları nedeniyle yaklaşık bir yıllık bir zaman dilimi kapsamaktadır. İkinci dönem ise 2012 yılında Abe'nin siyasete geri dönmesi ile başlamakta ve yine sağlık sorunları nedeniyle istifa ettiği 2020 yılına kadar devam etmektedir. Abe esasen siyasal seçkinler içerisinde gelmektedir. Babası, dayısı ve hem baba hem de anne tarafından dedeleri milletvekilliği, başbakanlık ve dışişleri başkanlığı yapmış, LDP saflarında yer alan siyasetçilerdir. Dolayısıyla Abe'nin bir anlamda müesses nizamın kendisi olduğu ifade edilebilmektedir (Kato ve Jalil, 2022). Bu noktada yalnız Abe'nin değil, LDP milletvekillerinin yaklaşık %40'ının siyasal konumlarını miras aldıklarına veya aile üyelerinin siyasal alandaki kariyerlerini devam ettiren ikinci nesli oluşturduklarına dikkat çekilmesi gerekmektedir (Minami, 2019).

İlk kez 1993 yılında parlamentoda yer alan Abe, 2006 yılında Japonya'nın savaş sonrası en genç başbakanı unvanını elde etmiştir. Ancak söz konusu unvanını uzun süre elinde tutamamış, Eylül 2007'de sağlık sorunları nedeni ile başbakanlık görevinden istifa etmiştir. 2012 yılında hastalığının üstesinden gelerek tekrar başbakan olan Abe, 2014 ve 2017'de yeniden seçilerek Japonya'nın en uzun süre görev yapan başbakanı sıfatına erişmiştir (Kato ve Jalil, 2022). 2006-2012 yılları arasında istikrarsız liderlerin varlığı, küresel mali krizin ardından yaşanan durgunluk ve 2011 yılının üçlü felaketi olarak adlandırılan Tohoku depremi, tsunami ve Fukushima nükleer felaketine karşı hükümetin etkin bir şekilde harekete geçememesi gibi gelişmeler Abe'nin geri dönüşünü sağlamıştır. Abe ilk önce kabine üyelerinin dahil olduğu yolsuzluk skandallarıyla hızlı bir şekilde ilgilenmiş ve daha yetkin bir kabine atamaya çalışmıştır. Ardından ülkenin genel anlamda toparlanmasını sağlamıştır. Abenomi olarak adlandırılan ekonomi tabanlı politikalara öncülük etmiş ve ekonomik durgunluk içerisinde olan ülkenin toparlanmasına yardımcı olmuştur. Ekonominin yeniden canlandırılmasına öncelik veren Abe yönetimi, ulusal gündemde birincil öneme sahip konular hakkında halkın görüşlerine duyarlı olmuştur (Solís, 2019: 2-6). Ayrıca Abe'nin başbakanlığı döneminde pasifist nitelikteki Anayasa'nın ulusal ordunun varlığını resmen tanıyacak şekilde revize etme ve Japonya'yı "normal bir ülke" haline getirme yönünde bir hedef belirlemiştir (Sanger, 2022).

Anayasa'nın 9. maddesinin gözden geçirilmesi kuruluşundan bu yana LDP'nin en önemli hedeflerinden birini oluşturmaktadır. Ancak söz konusu değişikliğin gerçekleştirilmesi için birtakım eşiklerin aşılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Anayasanın 96. maddesinde yer alan "Bu Anayasa'da yapılacak değişiklikler, her bir meclisin toplam üye sayısının üçte ikisi veya daha fazlasının aynı yöndeki oyuyla Diet tarafından başlatılır. Özel bir referandum veya Diet'in belirleyeceği bir seçimle halk onayına sunulur ve toplam oyların çoğunluğunu gerektirmektedir." hükmüne göre hem Diet'in her iki kanadından hem de referandumdan çoğunluğun sağlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır (The Constitution of Japan, 1947). LDP'nin söz konusu eşige Abe döneminde oldukça yaklaştığı görülmektedir. Zira Abe'nin LDP lideri olarak üçüncü bir dönem daha görev yapmasını sağlamak için kuralları değiştirebilme yetisine sahip olması hem LDP içerisinde hem de siyasal alanda rakipsiz bir güce sahip olduğunu göstermektedir. Abe'nin öncelikli alanlarından bir diğerini ise güvenlik politikası oluşturmaktadır. Görev süresi boyunca Ulusal Güvenlik Konseyi'nin kurulması, Ulusal Güvenlik Stratejisi'nin kabul edilmesi ve Anayasa'nın sınırlı kolektif meşru müdafaa hakkını tanıyacak şekilde yeniden yorumlanması da dahil olmak üzere Japonya için birçok ilkin gerçekleşmesini sağladığı görülmektedir. 2015 yılındaki bir dizi güvenlik yasası ile söz konusu değişiklikleri resmileştirdiği, Japonya Öz Savunma Kuvvetleri'nin denizasıırı faaliyetlerinde kademeli bir genişlemenin sağlandığı ve böylece daha proaktif bir politika benimsenme yoluna gidildiği bilinmektedir (Solís, 2019: 12).

Abe'nin ikinci dönemi 2020 yılında sağlık sorunları nedeniyle tekrar istifa ettiğini açıklaması üzerine sona ermiştir. Bir halef belirlemeyi reddetmesi üzerine LDP içerisinde bir iç mücadele yaşanmış, en nihayetinde Abe'nin yerine Yoshihide Suga geçmiştir. Suga'nın yerini şimdiki Başbakan Fumio Kishida'nın almasına rağmen Abe'nin Japonya iç siyaseti üzerinde etkili olmaya devam ettiği görülmüştür. 2022 yılının Temmuz ayında LDP adına kampanya yürütürken konuşma yaptığı sırada silahlı bir saldırgan tarafından vurulup vefat etmesinin ardından Japonya siyasal hayatı üzerindeki etkisi sona ermiştir (Kato ve Jalil, 2022).

5. SHINZO ABE SONRASI SİYASAL SİSTEMİN DÖNÜŞÜMÜ

Japonya siyasal hayatının hangi dönem olursa olsun LDP'den bağımsız olarak ele alınması mümkün değildir. Zira köklü bir siyasal kurumu ifade eden LDP, bir siyasal partiden çok siyasal düzene karşılık gelmektedir. Yetmiş yılı aşkın bir süredir siyasal alan üzerinde hakimiyetini sürdüren LDP'nin 2010'lu yılların baskın siyasal aktörü olan eski başbakan Shinzo Abe'nin suikasta kurban gitmesiyle birlikte bir yol ayrımına girdiği görülmektedir. Ayrıca son dönemdeki yolsuzluk iddiaları ve soruşturmalarının da LDP yönetimi içerisinde büyük sıkıntılar doğurduğu bilinmektedir (Levidis, 2024).

LDP, mevcut Başbakan Fumio Kishida'nın liderliğinde son yılların en büyük skandallarından birine karışarak kamuoyu nazarında gittikçe olumsuz bir imaja sahip olmaya başlamıştır. Halihazırda itibar kaybı içerisinde olan LDP'nin durumu, parti gruplarının ve parti ile ilişkili parlamenterlerin bağış toplama etkinliklerinde elde edilen tüm gelirleri rapor etmediklerinin ortaya çıkmasıyla beraber daha da kötüleşmiştir. Milyonlarca dolar olduğu tahmin edilen örtülü ödenek spesifik amaçlar için kullanılmış, adli makamlar LDP'nin en büyük ve en etkili fraksiyonu olan Seiwakai (parti içerisinde çeşitli gruplar bulunmakta ve bahsi geçen grup genellikle Abe fraksiyonu olarak anılmaktadır) hakkında soruşturma başlatmıştır. Kishida skandalın ardından Abe grubundan dört önemli bakanı görevden almıştır. Ancak söz konusu değişikliğin ne derece etkili olacağı tartışma yaratmıştır. Zira kabine değişikliği temel sorun olan yolsuzluğa yönelik bir önlemi içermemiştir.

Para siyaseti ve yolsuzluk çeşitli reformlara rağmen Japonya siyasal sisteminde önemli bir sorun teşkil etmeye ve LDP ile doğrudan ilişkili olmaya devam etmektedir. Öyle ki LDP'nin 1993 yılında da benzer bir durum neticesinde iktidardan düştüğü bilinmektedir. Ancak muhalefetin zayıf ve parçalı yapıda olması, güçlü bir şekilde organize olamaması nedeniyle LDP'nin yeri doldurulamamakta ve en nihayetinde tekrardan iktidarı elde etmesi şeklinde bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Bununla beraber muhalefetin LDP hükümetinin hesap verebilirliğini sağlamada önemli bir rol ifa etmeye başladığı, Japon Komünist Partisi'nin incelemesi ile mevcut bağış toplama skandalının gün yüzüne çıktığı savunulmaktadır (Jain ve Kobayashi, 2023).

Kabine değişikliği yoluyla skandalı hafifletme çabalarına rağmen 2024 yılının Eylül ayında yapılacak LDP başkanlık seçimleri öncesinde Kishida'nın konumu belirsizliğini korumaktadır. Ekim 2021'de göreve gelen Kishida hükümeti ekonomi, sosyal güvenlik ve LDP'nin Birleşme Kilisesi'yle (Unification Church) bağlantıları nedeniyle zorluklar yaşamaktadır. Eski Başbakan Abe'nin 2022 yılında seçim kampanyası sırasında suikasta uğraması ile beraber işlerin LDP ve Kishida için daha da karmaşık bir hal aldığı görülmektedir. Zira suikastin failinin, ailesinin iflasına neden olan Birleşme Kilisesi ile yakın bağları olması nedeniyle Abe'ye karşı kin beslediğini ifade etmesi siyaset ve din ilişkisinin de siyasal sistemin sorunsallarından biri haline geldiğini göstermektedir. Ayrıca siyasal aktörlerin söz konusu Kilise ile ilişkisinin Abe ile sınırlı kalmadığı, pek çok LDP milletvekilinin Kilise'nin destekçisi olduğu bilinmektedir. Buna rağmen Kishida ve LDP'nin konuya yönelik şeffaf hareket etmedikleri, Kishida'nın Kilise ile herhangi bir örgütsel bağlantısı olmadığını savunmasına rağmen bu yöndeki açıklamanın kamuoyunu tatmin etmediği görülmektedir. Japonya'da din ve siyasetin iç içe geçmesi ve siyasal alanı derinden etkilemesi yalnızca LDP'nin dini yapılar ile kurduğu ağlarda değil, LDP'nin küçük koalisyon ortağı olan Komeito'nun hem Japonya'da hem de dünya genelinde üye ve şubeleri bulunan Soka Gakkai adlı Budist örgütün siyasal bir kolunu oluşturmasında da gözlemlenmektedir (Jain ve Kobayashi, 2022; Jain ve Kobayashi, 2023).

Son yıllarda LDP'nin odak noktasında olduğu skandallar toplumun siyasete ilgisini kaybetmesine sebebiyet vermektedir. Yeni siyasal oluşumların siyasal alana yönelik ilgiyi tekrardan canlandırabileceği ve popülist temaların Japonya'da da yansıma alanı bulabileceği savunulmaktadır. Bu doğrultuda sağ popülist bir parti olan Japonya Yenilik Partisi ile milliyetçi bir parti olan Sanseito'nun öne çıktığı bilinmektedir. İki partinin de Japon sağında yeniden yapılanmayı ve yeni bir seçim koalisyonunu zorlamak için yeterli sayıda seçmeni yanlarına çekme potansiyeline sahip olduğu görülmektedir. Böylece yakın gelecekte LDP'nin siyasal hegemonyasında değişimler yaşanabileceği ihtimali ortaya çıkmaktadır (Levidis, 2024). 2019 seçimlerinden üç ay önce sol popülist bir duruş sergileyen Taro Yamamoto'nun kurduğu düzen karşıtı bir parti olan Reiwa Shinsengumi'nin de bu noktada dikkat çeken bir siyasal oluşum olduğu görülmektedir. Japonya'nın Bernie Sanders'ı olarak karakterize edilen Yamamoto'nun yoksulları görmezden gelen mevcut sistemi suçlayarak anti-kapitalist bir tema üzerinden 2019 seçimlerinde sahneye çıktığı bilinmektedir. Ancak siyasal sistemin işleyişi tek üyeli seçim bölgelerinin LDP gibi büyük partilerin lehine olmasını, Reiwa Shinsengumi gibi küçük partilerin ancak nispi temsil yoluyla sandalye kazanabilmelerini olanaklı kılmaktadır. Bu noktada küçük partilerin diğer muhalefet partileriyle iş birliği yapması ve LDP'nin karşısına ortak bir aday çıkarması gerekmektedir. Reiwa Shinsengumi gibi popülist partilerin önümüzdeki yıllarda etkin olabilmesi için siyasal alan açık görünmektedir. Bu tür partilerin Japonya'nın popülizme karşı güvenlik duvarını yıkıp yıkamayacağı kesin olmasa da LDP ve muhalefetin kendilerine çeki düzen vererek halkın parti

siyasetine olan güvenini yeniden tesis etmesi noktasında baskı doğurma kapasitesine sahip oldukları anlaşılmaktadır (Minami, 2019).

Demokrasinin krizinin önemli bir belirleyicisi olarak karakterize edilen popülizmin Japonya'da da yükselişte olması söz konusu dalğadan her bağlamın etkilendiğini göstermektedir. Ancak siyasal mobilizasyon, söylem ve ideoloji şeklinde üç boyuta sahip olan popülizmin Japonya'da Batı toplumlarından farklı yansımalar doğurma ihtimali bulunmaktadır. Zira popülizm heterojen toplumlarda büyük bir etkiye sahipken, Japon toplumunun homojen nitelikte olduğu görülmektedir. Bu durum Japonya'nın popülizme karşı güvenlik duvarına sahip olduğuna yönelik iddialar ile karşılaşılmasına neden olmaktadır. Söz konusu güvenlik duvarı esasen popülist aktörlerin göçmen karşıtı ya da sınıf temelli bir platform oluşturmak için kullanabilecekleri etnik, iktisadi veya diğer ayrımların olmamasına bağlanmaktadır. Yabancı işçileri arttırmaya yönelik politikalara rağmen Japonya, nüfusunun %2'sinden daha azını oluşturan yerleşik yabancılarla homojen bir ulus olmaya devam etmektedir. Bununla beraber Japon toplumunda ABD ve diğer ülkelerde olduğu gibi yüksek gelir eşitsizliği de bulunmamaktadır. Abe'nin 2012 yılında göreve gelmesinden bu yana ülkede ekonomik toparlanmanın başarılı olduğu ve işsizlik oranının düşük seviyelere gerilediği gözlemlenmektedir (Minami, 2019). Buna rağmen son yıllarda ülkede sağ ve sol tabanlı popülist nitelikte siyasal oluşumların türeyişi ve siyasal aktörlerin önü alınamayan skandalları modern otoriter eğilimlerin hâkim olduğu bir ortamda Japonya'da sistemin olası evrimine yönelik soruları akıllara getirmektedir.

Japonya siyasal hayatının genel hatlarına bakıldığında popülist siyaset anlayışının ve popülist temelde inşa olunan siyasal yapılanmaların yeni bir gelişme olmadığı, bu bağlamda örneğin 2006 yılında Koreli göçmenlere birtakım hakların tanınmasına karşı çıkan Zaitokukai isimli bir yapılanmanın kurulduğu, 1999-2012 yılları arasında Tokyo valisi olan Shintaro Ishihara'nın Senkaku Adaları noktasında aşırı milliyetçi, muhafazakâr ve popülist bir duruş ile ön plana çıktığı görülmektedir. Abe'nin 2012 yılında başlayan ikinci döneminde de radikal olmamakla birlikte esasen sağ popülizmin izlerine rastlandığı ifade edilmektedir (Funabashi, 2017). Popülist aktörler veya siyasal partilerin yanı sıra sistem genelinde son yıllarda milliyetçi duruşun yoğunlaştığı da gözlemlenmektedir. Bu noktada geçtiğimiz yıl kabul edilen ulusal güvenlik belgelerinin Japonya için yeni bir döneme işaret ettiği belirtilmektedir. II. Dünya Savaşı sonrası gelişmelerin etkisi ile her ne kadar Japonya'da pasifizmin egemen olduğu iddia edilse de bu yöndeki argümanlar yanıltıcı olmaktadır. Anayasa'nın 9. maddesinde yer verilen savaşa başvurmama ve kuvvet kullanmama taahhüdü, Japonya'nın modern kimliğinin temel taşlarından biri haline gelerek hem iç hem de dış politikada söz konusu eğilimin hâkim olacağı izlenimini doğursa da pasifizmin daha çok bir sıfat olarak kullanıldığı ve çoktan aşınmaya uğradığı görülmektedir (Glosserman, 2023).

Toplum genelinde öncelik ekonomi, enflasyon, sosyal refah, eğitim gibi konulara verilirken savunma ve güvenliğe dair meseleler ikincil derecede öneme sahip olmaktadır (Jain ve Kobayashi, 2022). Bu noktada Kishida hükümetinin yolsuzluk skandalları ile mücadelede ve toplum tabanından gelen sosyal refah ve ekonomi odaklı taleplere yanıt vermede ne derece etkin olacağı muğlaklığını korumaktadır. Yolsuzluk konusunda önceki yıllarda seçim kampanyası ihlalleri için daha bağlayıcı cezalar, partiler için şeffaflığın artırılması ve bireysel siyasetçilere kurumsal desteğin yasaklanması yoluna gidilmiş olsa da yerleşik elitler için değişen bir şeyin olmadığı görülmektedir (Solis, 2019).

Kurumsal ve normatif unsurlar ile ampirik dinamikler açısından bakıldığında demokratik bir sisteme sahip olan Japonya'da sistem geneline yayılmış çeşitli problematik unsurlar bulunmaktadır. Anlamli siyasal muhalefetin bulunmadığı bir demokrasi olarak da

karakterize edilebilen Japonya’da sistem genelinde sorunsal yapıların varlığına rağmen diğer ülkelerde gözlemlenen derin siyasal ve toplumsal kutuplaşmalar bulunmamaktadır. Abe örneğinde de gözlemlendiği üzere aktör odaklı siyasetin ve siyasal liderliğin sistem genelinde önemli bir dinamiği oluşturduğu görülmektedir. Japonya’da demokrasi, diğer ülkelerde de olduğu gibi devam eden dinamik bir süreçtir. Zayıf ve bölünmüş bir muhalefetin varlığı, LDP’nin hâkim konumu, siyasal aktörlerin yolsuzluk skandalları ile beraber siyasete olan ilgisizlik ve siyasal seçimlere düşük katılım göz önüne alındığında sistem genelinde üstesinden gelinmesi gereken birçok sorunun var olduğu görülmektedir.

6. SONUÇ

Demokrasilerin ağırlık merkezinin güçlü nitelikteki yürütme alanına doğru kayması, lider odaklı siyasetin baskın görünüm sergilemesi, siyasal seçimlerin siyasal sisteme şekilsel anlamda meşruiyet vermekten ibaret hale gelmesi, liberal değerlerin aşınmaya uğraması, temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması, popülizmin ve söylem siyasetinin temel alınması, toplumsal ve siyasal kutuplaşmaların inşa edilmesi gibi çeşitli temalar üzerinden şekillenen modern otoriter eğilimler demokratik gerileme olarak adlandırılan durumun saikleri olarak görülmektedir. Modern otoriter eğilimlerin neden olduğu demokratik gerileme dünya genelinde yansıma alanı bulmaktadır. Bu noktada iç siyasal sisteminde sorun teşkil eden yapılar ve ilişki ağları bulunan Japonya’nın modern otoriter eğilimler bağlamında nerede konumlandığı dikkate değer bir çalışma konusunu oluşturmaktadır.

Günümüz demokrasileri temsili yani siyasal partiler odaklı bir demokrasi anlayışını ifade etmektedir. Bu bağlamda siyasal partilerin varlığı ve işlevi büyük öneme sahiptir. Japonya örneğinde sistem genelinde birden fazla siyasal parti mevcut olsa da LDP’nin neredeyse tek başına sistemi şekillendirdiği görülmektedir. Siyasal sistemi kısa süreli kesintiler ile beraber yaklaşık yetmiş yıldır LDP domine etmektedir. LDP’nin adil ve rekabetçi siyasal seçimler dahilinde işbaşına gelmesi noktasında demokrasi adına bir sorun tespit edilmemektedir. Bununla birlikte LDP’nin iç yapılanmasına özgü birtakım dinamiklere işaret edilmesi gerekmektedir. Öncelikle LDP kadrolarının parti içerisinde siyasal bir hanedanlık işlevine sahip olduğu ve aile içerisinde babadan oğula geçer gibi yenilediği gözlemlenmektedir. Ayrıca koenkai yapılanmasının siyasal kampanyalar noktasında LDP tarafından etkin bir şekilde kullanıldığı ve önemli bir hukuki boşluğu oluşturduğu bilinmektedir. LDP ve partililerin dahil olduğu yolsuzluk skandallarının ise sistem genelinde olağanlaştığı görülmektedir. Bu durum halkın siyasete yönelik kayıtsızlığını ve güvensizliğini arttırmaktadır. Ancak muhalefetin dağınıklığı ve organize olamaması, siyasetin aktör endekli olması eninde sonunda LDP’nin iktidara gelmesine sebebiyet vermekte ve kısır bir döngüye neden olmaktadır.

Liberal demokrasi olarak nitelenen Japonya modern otoriter dalga karşısında tam bağımsızlığa sahip değildir. Bu yöndeki sav son yıllarda -düşük yoğunlukta olmakla birlikte- popülizm temelinde siyasal oluşumların sisteme entegre olmaya başlamalarıyla desteklenmektedir. Önceki yıllarda da örnekleri görülmekle birlikte son dönemde sağ ve sol kanatta popülist siyasal parti ve aktörlerin ortaya çıktığına şahit olunmaktadır. Ayrıca dünya genelinde popülizm ile eş zamanlı olarak yükselişe geçen milliyetçi temaların Japonya’da da artış gösterdiği ve özellikle pasifizm temelli anayasanın revize edilmesi yönünde daha somut adımların atılmaya başlandığı görülmektedir. Bununla birlikte popülizmin ülkedeki siyasal denge ve dinamikleri kontrol edip baskılayarak çeki düzen verme işlevine mi sahip olacağı yoksa diğer örneklerde görüldüğü üzere toplumsal ve siyasal kutuplaşmalar inşa ederek parçalanmalar mı meydana getireceği muğlaklığını korumaktadır. Japonya siyasal sistemi,

toplumu ve siyasal kültürünün kendine özgü yapısal unsurları ile söz konusu gelişmelerin şu an için nereye evrileceğini kestirmek kolay değildir. Modern otoriter dalga ve demokratik gerileme furyası öncesinde de Japonya'nın siyasal sistem genelinde çeşitli sorunsal yapılardan muzdarip olduğu ifade edilmektedir.

Japonya'nın bir demokrasi olduğu elbette ki reddedilmemektedir. Ancak demokrasinin dinamik bir olgu olduğuna da dikkat edilmesi gerekmektedir. Japonya demokrasisi kendi bağlamına uygun bir anlayışı ifade etmekte ve kendine özgü dinamiklere sahip olmaktadır. Sistem geneline yaygın olan ve sorun arz eden ilişkisel ağların varlığı sistemin sürdürülebilirliğini etkilemektedir. Bu noktada siyasal alanda birtakım düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle LDP'nin rasyonel anlamda kurumsallaşmaya giderek odak noktasında yer aldığı siyasal olumsuzlukları dağıtması gerekmektedir. Sonuç olarak modern otoriter eğilimler öncesi ve sonrasında Japonya siyasal sistemi genelinde demokrasi adına sorun arz eden kurumsal dinamik ve işleyişlerin bulunduğu görülmektedir. Modern otoriter eğilimler siyasal alana nüfuz etmekle birlikte ülke siyasetinde sorun teşkil eden dinamiklerin derin bir geçmişi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Kaynakça

- Bermeo, N. (2016). On democratic backsliding. *Journal of Democracy*, 27(1), 5-19.
- Browne, E. & Kim, S.W. (2003). Factional rivals and electoral competition in a dominant party: inside Japan's Liberal Democratic Party, 1958-1990. *European Journal of Political Research*, 42(1), 107- 134.
- Carothers, T. (2002). The end of the transition paradigm. *Journal of Democracy*, 13(1), 5-21.
- Collier, D. & Levitsky, S. (1997). Democracy with adjectives: conceptual innovation in comparative research. *World Politics*, 49(3), 430-451.
- Dahl, R. A. (1982). *Dilemmas of pluralist democracy*. New Haven, Yale University Press.
- Diamond, L. (2002). Elections without democracy: Thinking about hybrid regimes. *Journal of Democracy*, 13(2), 21-35.
- Engman, A. (2023). Consolidation of power in Japan: the LDP and Shinzo Abe. *UI Brief No 3* Erişim adresi <https://www.ui.se/butiken/uis-publikationer/ui-brief/2023/consolidation-of-power-in-japan-the-ldp-and-shinzo-abe/> (Erişim tarihi: 20.01.2024).
- Funabashi, Y. (2017). Japan, where populism fails. Erişim adresi <https://www.nytimes.com/2017/02/08/opinion/japan-where-populism-fails.html> (Erişim tarihi: 20.01.2024).
- Fukuyama, F. (2016). *Tarihin sonu ve son insan*. (Çev. Z. Dicleli). İstanbul: Profil Yayınları.
- Glosserman, B. (2023). A plea and a promise for 2023: no more 'pacifism'. Erişim adresi <https://www.japantimes.co.jp/opinion/2023/01/03/commentary/japan-commentary/japanese-pacifism/> (Erişim tarihi: 25.01.2024).
- Grugel, J. (2002). *Democratization: A critical introduction*. Palgrave.
- Hasanlı, V. (2010). *1912-1925 Yılları Arasında Japonya'da Demokrasi Hareketleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi.
- Held, D. (2008). *Models of democracy*. Cambridge, Polity Press.

- Hunter, J. E. (1989). *The emergence of modern Japan: an introductory history since 1853*. Routledge.
- Huntington, S. P. (1993). *Üçüncü dalga: yirminci yüzyılın sonlarında demokratlaşma*, (Çev. E. Özbudun), Ankara: Türk Demokrasi Vakfı Yayınları.
- Igarashi, T. (1981). MacArthur's proposal for an early peace with Japan and the redirection of occupation policy toward Japan. *The Japanese Journal of American Studies*, (1), 55-86.
- Isomura, J. (2023). The first democracy in Japan. Erişim adresi <https://www.hudson.org/democracy/first-democracy-japan-jun-isomura> (Erişim tarihi: 20.01.2024).
- Jain, P. & Kobayashi T. (2022). Kishida's perilous road ahead. Erişim adresi <https://asialink.unimelb.edu.au/insights/kishidas-perilous-road-ahead> (Erişim tarihi: 20.01. 2024).
- Jain, P. & Kobayashi T. (2023). Japanese PM Kishida's struggle for political survival. *EastAsiaForum*. Erişim adresi https://eastasiaforum.org/2023/12/20/japanese-pm-kishidas-struggle-for-political-survival/?utm_source=subscribe2&utm_medium=email&utm_campaign=postnotify&utm_id=2374563&utm_title=Japanese%20PM%20Kishida (Erişim tarihi: 20.01.2024).
- Kato, Y. & Jalil Z. A. (2022). Shinzo Abe: the legacy of Japan's longest-serving PM. Erişim adresi <https://www.bbc.com/news/world-asia-53938094> (Erişim tarihi: 20.01.2024).
- Levidis, A. (2024). Japan's ruling LDP at the end of postwar history. Erişim adresi <https://eastasiaforum.org/2024/01/22/japans-ruling-ldp-at-the-end-of-postwar-history/> (Erişim tarihi: 20.01.2024).
- Levitsky, S. & Way A. L. (2010). *Competitive authoritarianism: hybrid regimes after the cold war*. Cambridge University Press.
- Li, J. (2018). Consultative democracy, people's democracy. Erişim adresi http://www.chinatoday.com.cn/ctenglish/2018/zdtj/201803/t20180301_800118954.html (Erişim tarihi 10.12.2024).
- Linz, J. J. (2017). *Totaliter ve otoriter rejimler*. (Çev. E. Özbudun), Ankara: Liberte Yayınları.
- Minami, D. (2019). Is populism finally coming to Japan?. Erişim adresi <https://thediplomat.com/2019/07/is-populism-finally-coming-to-japan/> (Erişim tarihi: 20.01. 2024).
- Przeworski, A. (1991). *Democracy and the market: political and economic reforms in Eastern Europe and Latin America*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Quigley, H. S. (1947). Democracy occupies Japan. *The Virginia Quarterly Review*, 23(4) 521-531.
- Rosanvallon, P. (2018). *Good government: democracy beyond elections*. Harvard University Press.
- Sanger, D. E. (2022). Shinzo Abe's influence was still evident long after he left office. *The New York Times*. Erişim adresi <https://www.nytimes.com/2022/07/08/us/politics/shinzo-abe-influence.html> (Erişim tarihi: 20.01. 2024).
- Sartori, G. (2007). *Demokrasi teorisine geri dönüş*. (Çev. T Karamustafaoğlu & M. Turhan) 3. Baskı, İstanbul: Sentez Yayıncılık.

- Schumpeter, J. A. (2006). *Capitalism, socialism and democracy*. New York: Routledge.
- Shin, D. C. (2008). The third wave in East Asia: comparative and dynamic perspectives. *Taiwan Journal of Democracy*, 4, 91-131.
- Shin, D. C. (2012). *Confucianism and democratization in East Asia*. Cambridge University Press.
- Solís, M. (2019). Japan's consolidated democracy in an era of populist turbulence. Erişim adresi <https://www.brookings.edu/articles/japans-consolidated-democracy-in-an-era-of-populist-turbulence/> (Erişim tarihi: 20.01.2024).
- The Constitution of Japan (1947, 3 May). Erişim adresi https://japan.kantei.go.jp/constitution_and_government_of_japan/constitution_e.html (Erişim tarihi: 20.01. 2024).
- Zakaria, F. (1997). The rise of illiberal democracy. *Foreign Affairs*, 76(6) 22-43.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde BİİBFAD Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

Yazar Katkıları: Konunun belirlenmesi, literatür taraması, veri toplanması ve analizi noktasında yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Teşekkür: Gösterdikleri yoğun ilgi ve emeklerinde dolayı BİİBFAD Dergisi Editör Kurulu'na ve sağladıkları katkılarında dolayı hakemlere teşekkür ederiz.

**Analysis of Japan's Political System within the Framework of Modern Authoritarian
Tendencies and Democratic Recession**

Extended Abstract

Democratic political systems are currently in a state of crisis. This trend has emerged as a result of modern authoritarian tendencies, which differ from traditional forms of authoritarianism. The democratic recession induced by modern authoritarianism is unfolding simultaneously with a variety of practices around the world. In many political systems, ranging from full-fledged democracies in the West to the new democracies in the Third World, it has become commonplace to encounter various dynamics signalling democratic recession. At this point, Japan, where democracy was built through foreign intervention after World War II and where pacifism allegedly dominates both the political and social structure, constitutes an important case.

The political system and political power in Japan have long been formed through fair and competitive political elections, fulfilling the conditions of minimal democracy. In addition to political elections, a democratic political system also presupposes various institutional components such as political parties, the legislature, the executive, the judiciary, and normative rules such as fundamental rights and liberties. These components are present in the Japanese political system. Nevertheless, there are also various flaws in the functioning of the political system. The political hegemony of the LDP has persisted, politics has become a family business within the ranks of the LDP, corruption charges involving political actors have reached alarming levels, and populist political parties have emerged in recent years. At this juncture, it is worth noting that populism, one of the main determinants of democratic recession today, has also found its reflection in Japan. The problematic structures in the political system existed even before the democratic recession triggered by modern authoritarianism. The rise of populist political actors and parties, which emerged as a reaction to the existing political order, indicates that these current political trends are also present in Japan. However, it remains ambiguous whether the presence of populism means the erosion or recession of democracy in Japan.

Japan, characterised as a liberal democracy, is not completely immune from the modern authoritarian wave. The integration of populist political formations into the system in recent years, albeit at a lower intensity, also supports this argument. Nevertheless, it is too early to make a clear assessment as to whether populism will function to control and suppress the political arena or it will construct social and political polarisations as seen in other cases. It is challenging to foresee where these trends will evolve due to the unique structural features of Japanese society, political culture, and political system. Japan has suffered from a variety of problematic political structures that preceded the determinants of the modern authoritarian wave. It cannot be denied that Japan is a democracy. However, it should not be forgotten that democracy is a dynamic phenomenon. Japanese democracy has its own understanding and characteristics. The existence of challenging networks and structures affects the sustainability of the system. In this context, some adjustments are needed in the political sphere, particularly the institutionalisation of the LDP on a rational basis.